

EndNote referansehåndteringsprogram

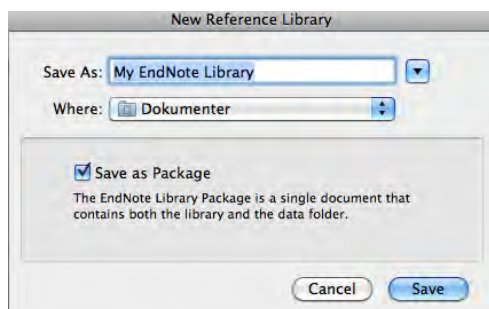
MAC-versjon

Biblioteket

Om EndNote

- EndNote brukes til å holde orden på litteraturreferanser. De organiseres i et bibliotek.
- Enkle funksjoner for å hente inn referanser til Word, og automatisk opprette og formatere litteraturlister i Word-dokumenter.
- Ved HBV har vi lisenser for alle ansatte og studenter. Programmet kan lastes ned på flere maskiner pr. bruker.
- Det er stort sett alltid fornuftig med ett bibliotek – ikke flere
- Vær svært nøye med å ta sikkerhetskopi av biblioteket!

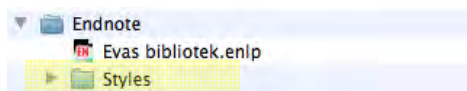
Opprette bibliotek

- Klikk Create a new library
- **Gi biblioteket et navn** (EndNote foreslår My EndNote library – det er lurt med et navn du kjenner igjen, f.eks. Olas bibliotek)
- **Velg SAVE AS PACKAGE**
- **Ved valget Save as package får du bare en fil å forholde deg til, og biblioteket oppfattes sommer stabilt.**
- Velg lagringssted. Biblioteket skal ligge i en mappe som heter EndNote Se neste bilde Mapestruktur.

5

Mapestruktur

- Opprett en mappe i Finder som heter EndNote.
- EndNote biblioteket skal lagres i denne mappen.
- Opprett en mappe som heter Styles – her skal stilen lagres.

APA 6th HBV_2014.ens

6

Unngå feil:

- Det skal ikke være manuelle linjeskift i titler
- Det skal ikke være tomme linjer i utfylte felt
- Forfattere skal legges på hver sin linje
- Mellomrom er et tegn! Vær obs på dette i forfatternavn.
- Husk komma etter navn som Barne- og familiedepartementet,
- Skriv alltid samme navn likt.
- Sjekk om du har referansen i biblioteket før du importerer
- **HUSK:** Kvaliteten på litteraturlista avhenger av kvaliteten på biblioteket ditt! Vær nøye med at referansene er riktige!

7

Legg inn referanse manuelt

(bruk manuell metode kun hvis ikke annet er mulig)

- Åpne biblioteket
  - Velg ny referanse:
References - New
eller: (+ N)
eller: på verktøylinja
  - Velg ønsket Reference Type.
-
- Se også:
<http://bibliotek.hbv.no/skrive-og-referere/endnote/laer-aa-bruke/>

Referansetyper

EndNote har mange ulike referansetyper.

Hjelp til utfylling: se biblioteket.hbv.no:
Skrive og referere – Endnote
– Lær å bruke – Hvilke felt skal jeg fylle ut?

Dette er de vanligste:

- Book (*Vanlig bok*)
- Book Section (*Kapittel/artikkel i (redigert) bok*)
- Edited Book (*Redigert bok*)
- Electronic Article (*For tidsskriftartikler som kun finnes i elektronisk form*)
- Electronic Book (*For bøker som kun finnes i elektronisk form*)
- Government document (*NOU og St.meldinger*)
- Journal Article (*Tidsskriftartikkel*)
- Newspaper Article (*Artikkel i avis*)
- Thesis (*Avhandling*)
- Web Page

9

Ny referanse, webside

Rating

Author
Helse- og omsorgsdepartementet

Year
2009

Title
Psykisk helsearbeid i kommunen

Series Editor

Series Title

Place Published

Publisher

Access Year
2009

Access Date
10. november

Description

Edition

URL
<http://www.helsenorge.no>

File Attachments

Author Address

Figure

Kommaet gjør at forfatternavnet blir stående som det er, det ville ellers bli **Omsorgsdepartementet, H-o.**

Du må angi lesedato

Oppgi URL. Det holder med node

Lagre ved å klikke på det lille røde krysset øverst i venstre hjørne

Ny referanse, artikkel

Lenke til PDF på egen maskin:
Klikk på binders – bla deg fram til pdf – klikk åpne

Volum = årgang
Issue = heftenummer
Sidetall fra første til siste side
Oppgis kun som tall

Sjekk ALLTID original – ikke stol på litteraturlister

Lagre ved å klikke på det lille røde krysset i venstre hjørne

Panelet på høyre side

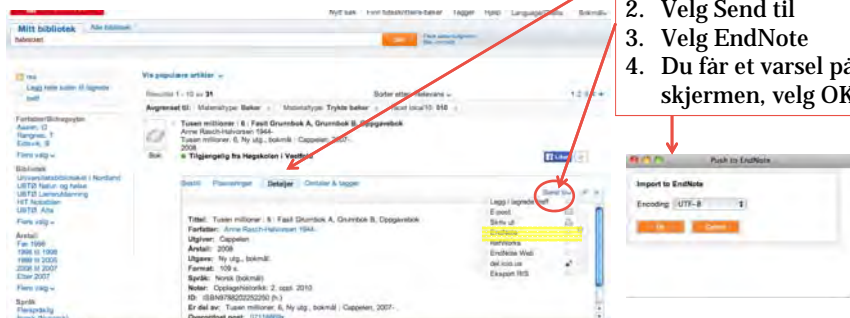
Klikk binders for å koble til fil

Forteller hvilken referansestil du har valgt

Preview
Viser deg hvordan referansen vil se ut i litteraturlista

PDF-visning
Hvis du har koblet til PDF kan du vise, åpne, skrive ut og kommentere

Importere fra Oria med Safari nettleser

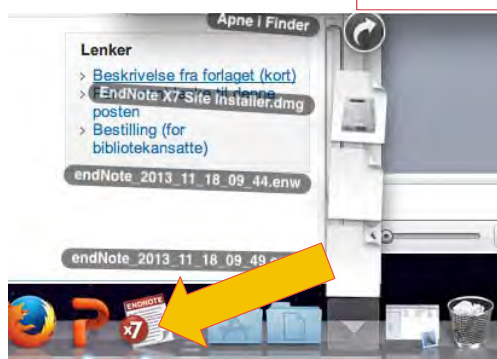
1. På trefflista, klikk på detaljer
2. Velg Send til
3. Velg EndNote
4. Du får et varsel på skjermen, velg OK

13

Dra referansen inn i endnote – fra Safari

NB: Fra maskin til maskin ser dette litt forskjellig ut.

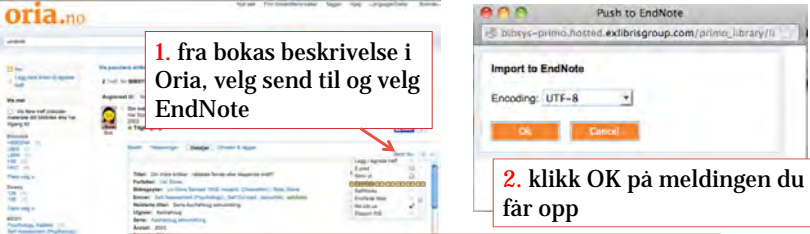
1. Fra din Downloads- eller Nedlastingsfolder skal du dra referansen inn i EndNote-ikonet på Dock-linja

Referansen din vil nå legge seg i ditt EndNote-bibliotek.

14

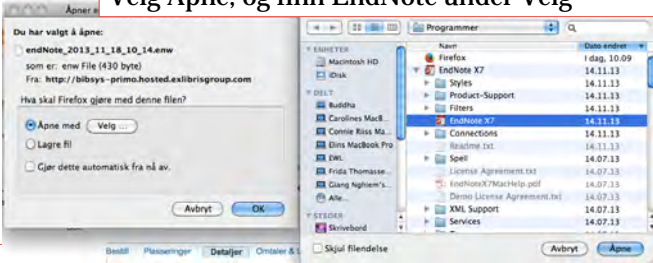
Importere fra Oria med Firefox

1. fra bokas beskrivelse i Oria, velg send til og velg EndNote

2. klikk OK på meldingen du får opp

3. Nå får du spørsmål om du vil åpne eller lagre. Velg Åpne, og finn EndNote under Velg

Referansen din vil nå legge seg i ditt EndNote-bibliotek.

Ved import fra Oria må du alltid rette!

Retting gjøres i Reference-panelet til høyre

- Sidetall: Mangler ofte fra Oria, og må legges inn. Husk bare tall!
- Rett forl. til forlag
- Utgave: Utgaveopplysninger mangler også fra Oria, evt i Note. Sett tallet i Edition. (Dvs 2 – ikke 2. utg)
- Redigerte bøker: endre referansetype til Edited book
- Kontroller forfatternavn/redaktørnavn: noen ganger får du med navnet på oversetter eller navn på kapitelforfattere inn i author/editor
- Kapitler: du må legge til redaktør

Lagre ved å trykke på rødt kryss i venstre hjørne!

Eksempel: Retting i import fra Bibsys

Før retting:

Etter retting:

Before state (left):

- Book
- Year: 2009
- Title: Religions- og livsnyhedsdidaktikk - en innføring
- Series Editor: Heje Kringleborn, Søren Levin Gier, Edithmar Gier, Wjnie
- Place Published: Kristiansand
- Publisher: Høyskoleforl.

After state (right):

- Edited Book
- Sødal, Heje Kringleborn
- Year: 2009
- Title: Religions- og livsnyhedsdidaktikk - en innføring
- Place Published: Kristiansand
- Publisher: Høyskoleforl.
- Number of Pages: 127
- Editor: Sødal, Heje Kringleborn
- ISBN: 9788276347814
- Keywords: te-undervisning, religionsundervisning, prosopæundervisning, didaktikk
- Note: Denne informasjonen kan bare ligge – den vil ikke synes i litteraturlista

- I Oria ser du at det bare er Sødal som er redaktør, putt derfor hennes navn inn i Editor. Navnet hennes er i tillegg feil, og må rettes til etternavn, fornavn
- Forl. rettes til forlag
- Legg på utgave

Hva slags bok?

- **Redigert bok:** en samling av kapitler/artikler hvor navngitte forfattere står ansvarlig for hver sine deler. En eller flere redaktører står som ansvarlig for samlingen. Når du skriver henviser du til det enkelte kapittel.

Flere utgaver

Læring : i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv

Ivar Bråten 1952-red.

Flere utgaver funnet

Klikk på tittelen eller lenken til høyre for å se flere utgaver

Står det red. bak navnet, er det redigert bok.

Bok: En eller flere forfattere står ansvarlig(e) for hele teksten. Når du skriver henviser du til boka

Bok

Skoleutvikling : tre reformer for en lærende skole

Halvor Bjørnsrud 1950-red.

2009

Tilgjengelig

Står det ingenting, er det vanlig bok med forfatter

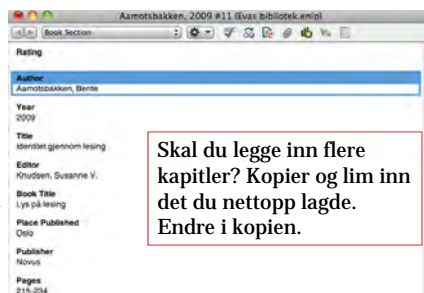

Kapittel i redigert bok

- Finn kapittelet i Oria – importer – rydd!
Legg til redaktør og tittelopplysning

Eller:

- Finn boka i Oria– importer
  - Endre til Edited book – rydd!
  - Kopier og lim inn kopi av referansen
  - Åpne kopien
  - Endre til Book section
  - Klikk og dra navnene fra Author til Editor
  - Klikk og dra tittel fra Title til Book title
  - Sett inn kapittelets forfatter og tittel i Author og Title
  - Sett inn sidetall i pages (eks: 10-15)

19

Nye referanser - import

Import fra andre databaser kan gjøres på forskjellige måter:

- De fleste basene har funksjoner for å eksportere søk, det vil sende søke-resultater inn i EndNote.
- For noen databaser må du mellomlagre, for eksempel fra Norart:

Note: **1** Vitenskapelig artikkel

Andre formater: [Normarc] **2** **3**

Åpne lenke i ny fane
 Åpne lenke i nytt vindu
 Åpne lenke i nytt privat vindu
 Bokmerk denne lenken
 Lagre lenke som
 Kopier lenkeadresse

4 Klikk og dra!

3

NB! Skriv txt som etternavn på filen om det står noe annet

Import fra Academic, ERIC, CINAHL

1. Klikk på folder for å eksportere til EndNote

2. Klikk Export

3. Velg Save. Default-verdien er RIS, og vi ser at den støtter EndNote

Search Result

1. **Ascorbic acid derivatives as a new class of antiproliferative molecules.**
 By: Bordignon, Benoît; Chron, Julien; Fontés, Michel. *Cancer Letters*. Sep2013, Vol. 398 Issue 2, p317-327, 11p. DOI: 10.1016/j.canlet.2013.06.015.
 Subjects: **VITAMIN C** -- Derivatives; BIOSYNTHESIS; CHEMICAL libraries; TOXICITY testing -- In vivo; COMPARATIVE studies; MICE as laboratory animals; **CANCER** cells; Libraries and Archives; All Other Animal Production
 Academic Journals
 Full Text from ScienceDirect

Number of items to be saved: 2
 Remove these items from folder after saving
 Save

Save citations to a file formatted for:
 Direct Export in RIS Format (i.e., CITAVI, EasyBI, EndNote, ProCite, Reference Manager, Zotero)
 Direct Export to EndNote Web
 Generic bibliographic management software
 Citations in XML format
 Citations in BibTeX format
 Citations in MARCXML format

Print
 E-mail
 Save as File
 Export

21

Import fra Science Direct

Gjør søket, og merk de referansene du ønsker å eksportere til EndNote. Velg Export Citations

E-mail articles | **Export citations** | PDF downloader | Open all previews

1 **Working memory: an introduction to the conference proceedings**
 Pages 185-188
 Karla K. McGregor
 Show preview | PDF (56 K) | Recommended articles | Related references work articles

2 **Working memory and language: an overview** Original Research Article
 Pages 189-208
 Alan Baddeley
 Show preview | PDF (240 K) | Recommended articles | Related reference work articles

Export citations
 To export the 2 selected citation + links, select your preferred formats and click Export.

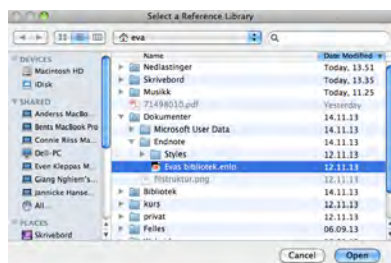
Content format:
 Citations Only
 Citations and Abstracts

Export format:
 RIS format (for Reference Manager, ProCite, EndNote)
 RefWorks Direct Export [? About Refworks](#)
 Plain text format
 BibTeX format

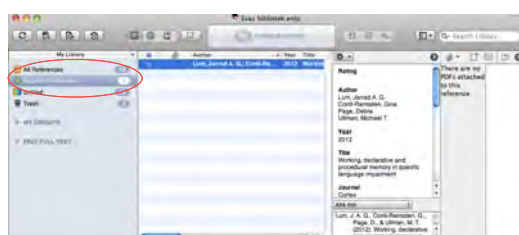
Export | Cancel

Velg Export.

Fra Firefox: rett inn i Endnote

1. Velg biblioteket ditt

2. Referansen er lagt inn I EndNote biblioteket

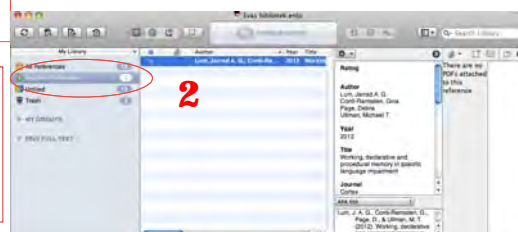
24

Safari? Klikk og dra rederansen inn I Endnote

NB: Fra maskin til maskin ser dette litt forskjellig ut.

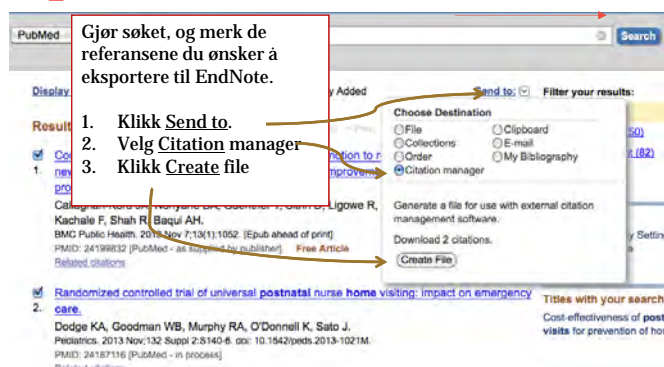
Fra din Downloads- eller Nedlastingsfolder skal du dra referansen inn i EndNote-ikonet på Dock-linja

Referansen din vil nå legge seg i ditt EndNote-bibliotek.

25

Import fra Pubmed

Gjør søket, og merk de referansene du ønsker å eksportere til EndNote.

1. Klikk **Send to**.
2. Velg **Citation manager**.
3. Klikk **Create file**.

Avhengig av hvilken nettleser du bruker sendes importen enten direkte til EndNote eller du må dobbeltklikke på den nedlasta fila. Følg med på skjermen!

Blir du bedt om å velge Importfilter skal du bla deg fram til Medline (NLM)

26

Fulltekst i EndNote

Du kan enkelt legge inn kobling til PDF-filer

- Importer referanse
- I EndNote:
  - Marker referansen(e) du vil finne fulltekst til
  - Klikk References– Find full text
EndNote søker etter fulltekstartikler og kobler. I panelet til høyre ser du om pdf har blitt lagt til.
- EndNote klarer ikke plukke opp alle – resten må du laste ned manuelt.
  - Lag ny mappe i EndNote-mappa som du kaller Artikler
  - Finn fulltekst i databasene og lagre dem i mappa du lagde.
  - I EndNote: finn referansen og klikk på bindersen i panelet til høyre. Bla deg fram til riktig PDF og klikk Åpne.

27

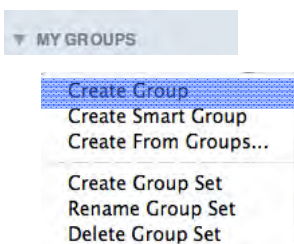
Gruppere referanser, Smart søk

- Referansene kan grupperes. Det finnes ulike måter å gjøre det på.
- Smart groups er basert på søk.
- Legg emneord på de referansene du vil ha med i gruppa.
- Klikk Show search panel

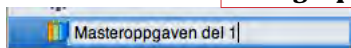
- Når du gir en ny referanse det samme emneordet, legges den automatisk til gruppa.
- Samme referanse kan tilhøre flere grupper.
- Når en referanse slettes fra en gruppe, slettes den ikke fra biblioteket

Gruppere referanser, manuell gruppe

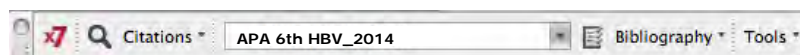
- 1. Høyreklikk / *ctrl + klikk* My Groups i venstremenyen i EndNote-panelet

2. Gi gruppa et navn

- 3. Klikk og dra referanser inn i gruppa

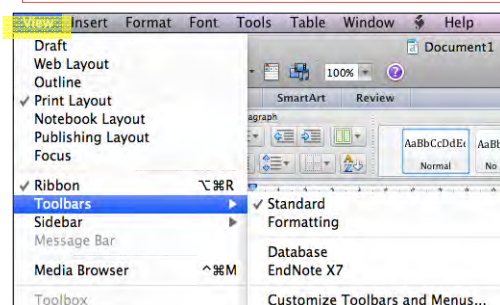
Endnote og word

I Word har du fått en verktøylinje!

Men.. ingen verktøylinje?

For å få egen verktøylinje i Word kan det hende du må aktivere den ved å gå inn på **VIS > Verktøylinjer > EndNote X7**

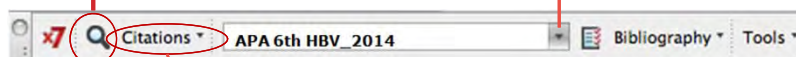

30

EndNote og Word forklaring EndNote verktøylinje

Forstørrelsesglass: Finn og sett inn referanse (**Hurtigtast: Ctrl+ 7**)

Velg stil, klikk for å endre

Velg Edit Citation for å sette inn sidetall, fjerne forfatter eller slette referanse fra teksten (**Hurtigtast: Ctrl + 6**)

Stiler

Stiler definerer hvordan referansen skal vises i teksten, og hvordan litteraturlista skal se ut. Det ligger ca 5000 stiler i EndNote. Vi anbefaler at du laster ned den norske APA-stilen som du finner på bibliotekets nettside.

Eksempel APA 6th:

Eksempel Vancouver:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna (Duguid, 2005).

Litteraturliste

Duguid, P. (2005). "The art of knowing": Social and tacit dimensions of knowledge and the limits of the community of practice. *Information Society*, 21(2), 109-118. doi: 10.1080/01972240590925311

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Maecenas porttitor congue massa. Fusce posuere, magna sed pulvinar ultricies, purus lectus malesuada libero, sit amet commodo magna eros quis urna (1).

Litteraturliste

1. Duguid P. "The art of knowing": Social and tacit dimensions of knowledge and the limits of the community of practice. *Information Society*. 2005;21(2):109-18.

<http://bibliotek.hbv.no/last-ned/last-ned-apa-6th-pa-norsk-article27570-7093.html>

32

Legge inn norsk apa-stil

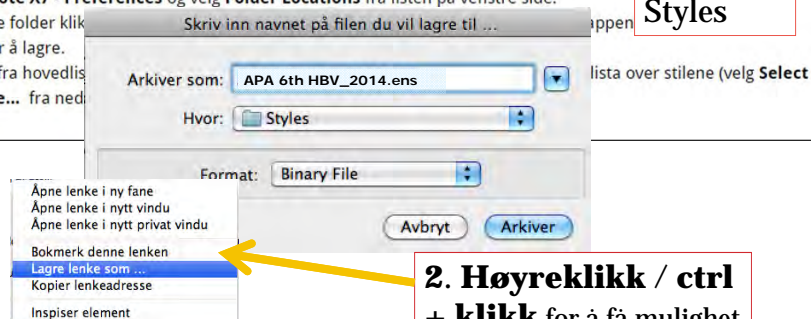
1. Gå til nettsida <http://bibliotek.hbv.no/last-ned/last-ned-apa-6th-pa-norsk-article27570-7093.html>

Mac

1. Lukk Word og EndNote.
2. **Mac:** Høyreklikk / Ctrl + klikk på **Apa 6th HBV 2014.ens** (83KB) og lagre fila i **Styles**. (Fungerer b
3. Åpne **EndNote**.
4. Klikk **EndNote X7 - Preferences** og velg **Folder Locations** fra listen på venstre side.
5. I feltet Style folder klikk
6. Klikk **OK** for å lagre.
7. Velg stilen fra hovedlis

another style... fra ned

3. Lagre stilen i mappa **Styles**

2. Høyreklikk / ctrl + klikk for å få mulighet til å lagre stilen

33

Legge inn stilen i EndNote

1. Open EndNote X7.0.1 File menu > Preferences...

2. In the EndNote Preferences dialog, select the Styles folder.

3. In the file browser, select the 'APA 6th HBV_2014' style.

Velge norsk apa-stil I endnote

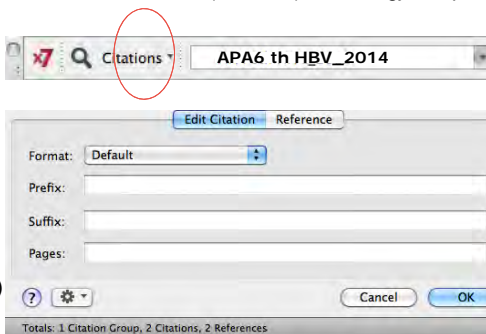
Det fins en lang rekke stiler å skifte mellom. APA 6th HBV_2014 er den norske APA-stilen

Endre detaljer i referanse

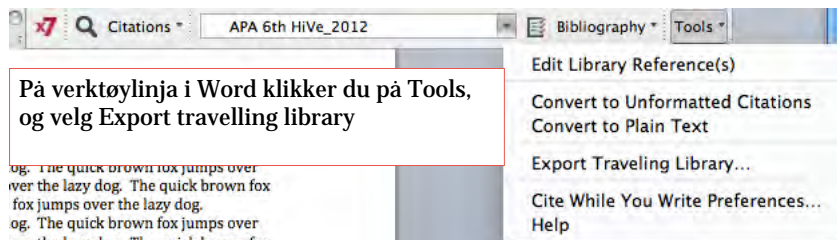
Hvis du skal legge til tekst foran eller etter en referanse (i teksten), **må** det gjøres på EndNote-måten:

- Stå med pekeren i referansen
- velg Citations - Edit & manage Citations på verktøylinja eller skriv : Ctrl + 6
- Skriv inn evt. sidetall i Pages-feltet. Resultat: (Haddal, 1995, s.89)
- Skriv inn evt. annen tekst som prefiks. Resultat: (Aristoteles iflg. Haddal, 1995)
- Velg Formatting: Exclude author / Exclude year hvis disse opplysningene er overflødig i referansen (de kommer med i litteraturlista) Du kan også velge Display as Author (Year)
- Velg Edit Reference – Remove Citation om du skal fjerne hele referansen fra teksten.
- Klikk OK når du er ferdig

Samarbeid om tekst – Traveling library

- Du kan samarbeide med andre som bruker EndNote.
- Referansene følger med dokumentet i «Traveling library»
- Du bruker EndNote som vanlig.
- Du kan eksportere referanser fra Traveling library til ditt bibliotek: Fra EndNote-menyen velger du Export to EndNote – Export Traveling library.
- **OBS:** Du må ikke bruke Convert to unformatted Citations når du samarbeider på denne måten.

Kun litteraturliste som utskrift fra EndNote:

- Merk de referansene du ønsker å ta med i lista.
- Velg den stilen du ønsker å bruke fra stil-menyen
- Klikk **Edit**, så **Copy Formatted**.
En formattert bibliografi av referansene er kopiert til utklippstavla
- Gå til word og lim inn (høyreklikk, velg Gi Word-fila et navn og lagre
- Husk at dette blir et "statisk" dokument uten EndNote-funksjoner!

Sikkerhetskopi:

Det er flere måter, vi anbefaler:

- I EndNote:
  - klikk File – Compressed library
  - Godta valg i neste vindu – klikk Next
  - Velg (foreløpig) lagringssted – Lagre
- Legg sikkerhetskopien på et sikkert sted:
  - Bruk DropBox eller Google drive
  - Server
  - Brenn en CD
  - Send på Epost

Hjelp!!!:

Bibliotekets hjelpesider : <http://bibliotek.hbv.no/skrive-og-referere/endnote/hjelp/>

Epost til endnote@hbv.no

Produsentens supportside:

<http://endnote.com/support/search-knowledgebase>

Campus Drammen
Papirbredden, Grønland 58
3045 Drammen
Tlf.: 32 20 64 00
Faks: 32 20 64 10

Campus Kongsberg
Frogsvei 41
3611 Kongsberg
Tlf.: 32 86 95 10
Faks: 32 86 95 16

Campus Ringerike
Bredalsveien 14
3511 Hønefoss
Tlf.: 32 11 71 00
Faks: 32 11 71 10

Campus Vestfold
Ravelen 215
3184 Borre
Tlf.: 33 03 10 00
Faks: 33 03 11 00

www.hbv.no